

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата юридичних наук, доцента Омельчук Любов Василівни

на дисертацію Леоненка Андрія Анатолійовича

**«Розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу
безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності»,
підготовленої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми. Ступінь актуальності обраної теми «Розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» залишається високим, зокрема і в умовах використання відповідних повідомлень як елементу ведення інформаційної війни росії проти України. Власне, від початку повномасштабної війни в Україні збільшилося число неправдивих повідомлень про замінування, більшість із яких надходять із тимчасово окупованих росією українських територій або безпосередньо з рф. При цьому такі повідомлення не лише відволікають ресурс правоохоронних органів, які негайно реагують на всі такі повідомлення, а й для цивільного населення, оскільки порушується нормальна робота, наприклад, освітніх закладів, державних установ тощо. Зауважимо, що абсолютна більшість таких повідомлень не виявилися правдивими, однак попри це поліція продовжує реагувати на таку інформацію та проводить перевірку разом із відповідними адміністраціями та відомствами.

На підтвердження актуальності та своєчасності обраного предмета дослідження свідчать також статистичні дані, згідно яких в Україні зберігається тенденція до збільшення кількості суспільно небезпечних діянь, передбачених ст. 259 КК України: у 2020 році – 833; у 2021 – 693; у 2022 – 1046; у 2023 – 1197; у першому кварталі 2024 року – 402. Погоджуємося із автором, що завідомо неправдиві повідомлення нерідко, як складова спланованої гібридної інформаційної війни, мають на меті завдати шкоди військовій інфраструктурі та логістиці, поставити під загрозу життя та здоров'я військовослужбовців,

працівників правоохоронних органів, спеціальних комунальних служб, які реагують на такі повідомлення і виїжджають на місця події, у зв'язку з чим можуть зазнати підступного артилерійського чи ракетного удару.

Необхідно зауважити, що сучасні способи вчинення завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності часто пов'язані з використанням засобів телекомунікацій, у тому числі каналів електронної пошти, соціальних мереж. Такі сигнали нерідко надходять з тимчасово окупованих територій, що ускладнює розслідування злочину та притягнення винуватих осіб до відповідальності.

Зазначене ставить нові завдання для науки криміналістики, яка, з огляду на об'єкт, спрямована на вивчення та осмислення як традиційних, так і новітніх форм кримінально протиправної діяльності, систематизації типових форм вчинення досліджуваних злочинів і подальшого розроблення їх криміналістичної характеристики, а також формування практико орієнтованого продукту для забезпечення оптимізації роботи слідчих підрозділів у частині розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності в сучасних умовах.

В умовах сьогодення негативно позначається на розслідуванні обраної дисертантом категорії злочинів брак відповідної до сучасних умов правового регулювання та перебігу суспільних відносин окремої криміналістичної методики розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, що знижує ефективність слідчої практики. А тому актуалізується необхідність розроблення криміналістичної методики розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень з виокремленням специфіки збирання доказів на початковому та наступних етапах, висування та перевірки слідчих версій, планування розслідування, організації й тактики проведення окремих СРД, використання спеціальних знань і можливостей широкого спектру судових експертиз

Саме тому актуальність теми дисертаційного дослідження Леоненка Андрія Анатолійовича та визначених ним завдань для наукового пошуку не викликає сумнівів.

Актуальність дисертаційної роботи підкреслюється й тим, що обрана тема дослідження відповідає як державним, так і відомчим пріоритетам наукового забезпечення протидії злочинності в Україні. Напрямок дисертаційного дослідження ґрунтується на положеннях рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року», введеного в дію Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021, а також відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454). Дисертація виконана відповідно до Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради від 21 грудня 2020 року, протокол № 23). Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ 29 вересня 2020 року (протокол № 20) і зареєстровано Координаційним бюро Національної академії правових наук України (№ 703, 2020 рік).

З цих міркувань є підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження Леоненка Андрія Анатолійовича на тему «Розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» має комплексний характер, важливе теоретичне та прикладне значення для вдосконалення методики розслідування вказаної категорії злочинів, а тому має високий рівень актуальності.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані автором, у своїй більшості є обґрунтованими та переконливими. При їх обґрунтуванні використане широке коло наукових джерел, а також результати вивчення значного масиву емпіричного матеріалу. Також автором використовувались джерела не лише кримінального

процесуального та криміналістичного спрямування – окремі аспекти визначеної проблематики досліджувались на основі джерел з кримінального права, кримінології та інших наук юридичного циклу.

Високим є теоретичний рівень викладу матеріалу та обґрунтування одержаних результатів, автор вдало застосував різноманітні методи наукового пізнання, ґрунтовно проаналізувавши законодавчі акти, слідчу і судову практику, коректно дискутує з іншими вченими, які досліджували раніше суміжні питання, аргументовано викладаючи власну позицію, на підставі чого сформував теоретичні висновки та практичні рекомендації, що є вагомим внеском у доктрини кримінального процесу та криміналістики, маючи достатній ступінь наукової новизни. Переважна більшість висновків та пропозицій дисертанта заслуговують на схвалення та підтримку.

Достовірність отриманих у дослідженні результатів підтверджується в тому числі ґрунтовною емпіричною базою, що включає статистичні дані МВС та Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора за 2020–2024 роки; результати вивчення матеріалів Єдиного державного реєстру судових рішень (90 вироків суду у період 2014–2021 років); узагальнені результати опитування 240 слідчих з Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької областей та м. Києва, а також власний досвід роботи дисертанта в правоохоронній сфері. Крім того, проведене дослідження ґрунтується на проведенні критичного аналізу значної кількості законодавчих та наукових джерел (160 найменувань на 19 сторінках).

В цілому дисертаційне дослідження Леоненка А.А. відрізняється аргументованістю та достатньою обґрунтованістю пропонованих висновків та рекомендацій, що підтверджено належними емпіричними даними.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є одним з перших у вітчизняній науці дослідженням теоретичних та практичних питань, які визначають методологічні засади розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи

пошкодження об'єктів власності. У роботі обґрунтовано низку висновків, пропозицій і рекомендацій, що мають значення для криміналістичної науки, в діяльності органів досудового розслідування. Зокрема:

вперше:

- розроблено наукові основи методики розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, що містить розгорнуту криміналістичну характеристику цієї категорії кримінальних правопорушень, практичні рекомендації щодо організації розслідування на початковому етапі, проведення невідкладних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, використання спеціальних знань;

- запропоновано порядок і послідовність дій слідчого при отриманні анонімного повідомлення про підготовку вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, з урахуванням наявної інформації про можливу причетність конкретної особи (осіб) до вчинення кримінального правопорушення;

- розкрито особливості організації й тактики проведення процесуальних дій на початковому етапі розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, спрямованих на встановлення і затримання підозрюваної особи, цілей і мотивів вчинення злочину, інших обставин, що підлягають доказуванню;

удосконалено:

- криміналістичну характеристику обстановки та способів учинення завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, предмету злочинного посягання, слідової картини, особи правопорушника;

- наукові підходи до визначення слідчих версій на початковому етапі розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, залежно від наявної інформації про особу підозрюваного; місця та способу повідомлення;

характеристик і суспільної значущості об'єкта, щодо якого надходить повідомлення; можливого способу заподіяння шкоди; статус посадової особи, яка отримала повідомлення, тощо;

- рекомендації щодо залучення різних категорій експертів (спеціалістів) для надання слідчому безпосередньої технічної (консультативної) допомоги на початковому етапі розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, а також призначення окремих видів судових експертиз;

дістало подальший розвиток:

- систематизація наукової літератури з криміналістики, кримінального і кримінального процесуального права, кримінології та юридичної психології з проблем розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, відповідних матеріалів слідчої та судової практики;

- організаційно-тактичні основи допиту свідків і підозрюваних у комплексі з пред'явленням для впізнання у кримінальних провадженнях за ст. 259 КК України, з урахуванням: тактичних прийомів допиту залежно від категорії допитуваної особи; проведення допиту і пред'явлення для впізнання (у тому числі за ознаками голосу) у режимі відеоконференції або опитування особи у режимі відео- або телефонної конференції з урахуванням неможливості своєчасно прибуття до слідчого (прокурора) внаслідок ведення бойових дій або інших об'єктивних обставин;

- наукове бачення форм взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами (Служба безпеки України, Офіс Генерального прокуратура, Збройні Сили України, Державна служба з надзвичайних ситуацій та ін.) в інтересах повного та всебічного розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності в умовах повномасштабного воєнного вторгнення.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Теоретичні

результати та висновки проведеного дослідження відображено у 10 наукових публікаціях, серед яких 4 статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, 6 доповідей – у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях та круглому столі. Окремі положення дисертаційної роботи впроваджені у практичну діяльність слідчих підрозділів, освітній процес та наукову діяльність.

Достатньо обґрунтованою, логічною та послідовною є визначена автором структура дисертації, яка зумовлена предметом, метою та завданнями дослідження. Робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, які містять 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (160 найменувань на 19 сторінках) і додатків (3 додатки на 15 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 208 сторінок, з яких основного тексту – 161 сторінка.

У вступі автором чітко та логічно обґрунтовано вибір теми дослідження, окреслено сучасний стан та проблеми, виділено невирішені проблемні питання, охарактеризовано необхідність розв'язання суперечностей, які зумовлюють актуальність дослідження. Автор висвітлив мету, об'єкт, предмет дослідження, сформував основні завдання, визначив методологічні та теоретичні основи, охарактеризував методи дослідження, розкрив наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів, представив відомості про впровадження та апробацію результатів дослідження, а також вказав структуру та обсяг дисертації.

У Розділі 1 «Теоретичні засади дослідження та криміналістична характеристика завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» автором досліджувалася теоретико-методологічні основи методики розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Дисертантом зроблено висновок, що стан наукових досліджень розслідування завідомо неправдивих повідомлень про

загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності характеризується відсутністю в Україні праць монографічного характеру щодо сучасних проблем розслідування зазначених протиправних діянь. Більшість дисертацій із вказаної проблематики ґрунтувалися на кримінальному процесуальному законодавстві та слідчій практиці більш ніж десятилітньої давнини, за зовсім іншого стану злочинності. З часу дії КПК України 2012 року та після введення правового режиму воєнного стану в нашій державі 24 лютого 2022 року суттєво змінилися способи й засоби завідомо неправдивих показань, з'явилися нові мотиви і цілі вчинення вказаних кримінальних правопорушень, значного розвитку набули сучасні можливості судових експертиз. Виконані дослідження (В. М. Плетенець 2011 р., С. А. Риб'янець 2012 р., В. М. Лога 2012 р., Н. М. Негрич 2019 р.) за тематикою розслідування злочинів, передбачених ст. 259 КК України, становлять основу для подальших наукових криміналістичних пошуків.

Здобувач також окрему увагу приділив розкриттю особливостей криміналістичної характеристики завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, до визначальних елементів якої пропонує відносити обстановку вчинення злочину, способи вчинення злочину, слідову картину та особу злочинця. Підкреслюється, що ефективне розслідування безпосередньо залежить від знання криміналістичної характеристики цього злочину та правильного використання її відомостей у процесі розслідування. Додатково обґрунтовано, що предмет злочинного посягання не є елементом криміналістичної характеристики вказаного виду злочину, його слід розглядати як кримінально-правову категорію, що визначає об'єкт цього кримінального правопорушення.

Розділ 2 «Початковий етап розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» присвячено детальному аналізу організаційно-тактичних особливостей початкового етапу досліджуваної категорії злочинів. Так, дисертантом звернено увагу, що дослідження кожної типової слідчої ситуації та

її окремих аспектів надає можливість ще на початковому етапі розслідування висунути відповідні слідчі версії стосовно підозрюваного та його місцезнаходження, цілей і мотивів вчинення злочину й інших обставин, які підлягають встановленню та доказуванню. Вперше обґрунтовано, що на початковому етапі розслідування злочину, передбаченого ст. 259 КК України, пріоритетність має аналіз типових слідчих ситуацій, які характеризуються наявністю інформації про особу злочинця, що дозволяє визначити основні напрями розслідування, висунути типові версії, реалізувати оптимальні комплекси слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів (тактичні операції і тактичні комбінації).

Здобувач узагальнює, що на початковому етапі розслідування злочину, передбаченого ст. 259 КК України, складаються такі типові слідчі ситуації щодо наявності даних про особу, що вчинила неправдиве повідомлення: 1) у матеріалах кримінального провадження відсутня достатня кількість даних, які дозволяють вести розшук конкретної особи (34,2 %); 2) у кримінальному провадженні встановлений підозрюваний, відбувається збирання доказів (50,8 %); 3) наявні дані для розшуку й ототожнення особи, яка вчинила злочин, але їх використання шляхом перевірки за обліками або в повідомленнях за орієнтуваннями не дало змоги встановити конкретного підозрюваного (15,0 %). Типові слідчі ситуації класифіковано на їх конкретні види залежно від: особи підозрюваного; місця передачі повідомлення; способу передачі; об'єкту погрози; способу реалізації погрози; належності об'єкта погрози; правового статусу особи, якій було зроблене повідомлення; виявлених предметів на об'єкті погрози. Запропоновано перелік слідчих (розшукових) дій, у тому числі негласних, оперативно-розшукових заходів, заходів забезпечення кримінального провадження, що проводяться у типових і конкретних слідчих ситуаціях розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

За результатами аналізу слідчої практики у кримінальних провадженнях про завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення

чи пошкодження об'єктів власності здобувачем систематизовано слідчі версії залежно від низки критеріїв: моменту встановлення особи підозрюваного; місця передачі повідомлення; способу такої передачі; характеристик об'єкта, щодо якого надходить повідомлення про загрозу вибуху або підпалу; заявленого способу заподіяння шкоди; суспільної значущості об'єкта та ін. Відмічено, що залежно від типових слідчих ситуацій і висунутих на їх основі версій здійснюється планування розслідування та визначаються необхідні окремі слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи з метою їх перевірки.

Дисертант відзначає, що змістом взаємодії слідчого з іншими підрозділами та службовими особами Національної поліції України є комплекс узгоджених за часом, місцем і метою проведення слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових), інших процесуальних дій та оперативно-розшукових заходів, спрямованих на розкриття, розслідування і попередження кримінальних правопорушень. Обґрунтовано форми взаємодії слідчого з іншими підрозділами Сил безпеки та оборони (Службою безпеки України, Офісом Генерального прокуратура, Збройними Силами України, Державною службою з надзвичайних ситуацій та ін.), спрямовані на ефективне проведення досудового розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності в умовах повномасштабного військового вторгнення РФ на територію України.

У Розділі 3 «Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» здобувач, на основі аналізу власної практики, аналізу результатів анкетування узагальнює, що під час розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності найбільш ефективними щодо отримання доказової інформації та типовими слідчими (розшуковими) діями є: огляд місця події, передусім об'єкта ймовірної загрози, з обов'язковим залученням спеціаліста-вибухотехніка, працівниками ДСНС, та вжиттям усіх необхідних заходів щодо забезпечення безпеки як учасників

слідчо-оперативної групи, так і людей, які перебувають у небезпечній близькості до місця події (мешканці прилеглих будинків, працівники підприємств, установ, організацій та ін.). До типових слідчих (розшукових) дій належать також допит свідків, допит підозрюваного після його встановлення та затримання, пред'явлення для впізнання за голосом, за фонограмою, призначення судових експертиз.

Автором відмічається, що своєчасне та правильне проведення допиту, належна фіксації його ходу і результатів забезпечує правильний вибір напрямку пошуку, збирання і перевірки доказів вчинення злочину, передбаченого ст. 259 КК України, зокрема щодо встановлення особи, яка передала завідомо неправдиве повідомлення, визначає тактику проведення подальших слідчих (розшукових) дій. Виокремлено дві групи свідків у цій категорії кримінальних правопорушень: особа, якій надійшло повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; інші особи (яким стало відомо про підготовку особою до вчинення вибуху, підпалу; яких було залучено до перевірки повідомлення; випадкові свідки, очевидці безпосереднього повідомлення та ін.). Запропоновано перелік питань для з'ясування у цих осіб, а також визначені питання предмету допиту підозрюваного залежно від ситуації цієї слідчої (розшукової) дії: визнання або невизнання своєї винуватості у скоєнні злочину.

З урахуванням дії в Україні правового режиму воєнного стану, запропоновано більш широке використання можливостей проведення допиту і пред'явлення для впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування. З урахуванням окремих випадків розслідування злочину, передбаченого ст. 259 КК України, при неможливості вчасно прибути до слідчого або прокурора, розкрито механізм проведення у режимі відео- або телефонної конференції опитування особи у кримінальному провадженні про завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Автор окрему увагу приділяє особливостям використання спеціальних знань при розслідуванні досліджуваних кримінальних проваджень, до основних форм яких пропонує відносити: безпосереднє використання слідчим спеціальних знань у науці, техніці, мистецтві чи ремеслі; консультаційна допомога спеціаліста без залучення його до безпосередньої участі в проведенні слідчих (розшукових) дій; участь спеціаліста в слідчих (розшукових) діях; призначення судових експертиз. За результатами проведеного аналізу емпіричних матеріалів визначено, що типовими судовими експертизами під час розслідування завідомо неправдивих повідомлень є: експертиза матеріалів і засобів звукозапису (фоноскопична експертиза) – 99,2 %, криміналістичні (трасологічні, дактилоскопічні та ін.) – 32,9 %, комп'ютерно-технічні – 26,7 %, молекулярно-генетичні – 10,0 %, вибухотехнічні – 4,6 % та ін.

У висновках дисертації сформульовано наукові положення та одержано результати, що в сукупності спрямовані на вирішення важливого наукового завдання з розроблення теоретичних положень і науково обґрунтованих рекомендацій щодо розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Також достатнім є рівень апробації представленого дослідження. Так, основні положення та висновки дисертації оприлюднено на низці міжнародних конференцій та круглого столі.

Загалом, дисертаційна робота Леоненка А.А. справляє позитивне враження, оскільки автор сформував переважно цілісне й обґрунтоване уявлення про сучасний стан і перспективи розвитку методики розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Одночасно із численними здобутками та позитивними положеннями виконаного дослідження, загалом позитивно оцінюючи дисертаційну працю, зосередимо увагу на *окремих суперечностях та дискусійних положеннях*, які, на наш

погляд, потребують або додаткової аргументації, або роз'яснень під час публічного захисту дисертації, зокрема:

1. Серед результатів виконання поставлених вході дисертаційного дослідження завдань, автор вказує на розробку «вперше наукових основи методики розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності....». Проте уже підрозділі 1.1 здобувач зупиняється на аналізі наукових праць авторів, які після набуття чинності КПК України у 2012 році комплексно розкривали питання методики розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Тому під час прилюдного захисту дисертантові варто додатково виокремити та акцентувати на тих положеннях методики розслідування відповідної категорії злочинів, які ним розроблено вперше.

2. Розкриваючи особливості структури та змісту окремих елементів криміналістичної характеристики завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, здобувач стверджує, що ««обстановка вчинення злочину» включає у себе, серед інших, мету й мотиви його вчинення, тому їх не варто виокремлювати та розглядати поза обстановкою вчинення злочину» (с. 38 дисертації), надалі висвітлюючи їх особливості у відповідному підпункті 1.2.2 «Обстановка вчинення злочину». На нашу думку, така позиція щодо місця мети та мотивів вчинення досліджуваного злочину потребує додаткового пояснення, враховуючи усталений у криміналістичній науці підхід щодо їх місця у системі елементів криміналістичної характеристики.

3. У Висновках до дисертації автор відзначає, що ним «обґрунтовано форми взаємодії слідчого з іншими підрозділами Сил безпеки та оборони (Службою безпеки України, Офісом Генеральної прокуратури, Збройними Силами України, Державною службою з надзвичайних ситуацій та ін.), спрямовані на ефективне проведення досудового розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи

пошкодження об'єктів власності в умовах повномасштабного військового вторгнення РФ на територію України». Вважаємо, що враховуючи актуальність вказаних положень дисертанту варто було виокремити та конкретизувати зміст таких форм взаємодії із вказаними суб'єктами залежно від відомчої приналежності або у тексті підрозділу 2.3 «Особливості взаємодії слідчих з іншими суб'єктами», або у Висновках до дисертації.

Перелічені вище зауваження в цілому не впливають на високу позитивну оцінку роботи, оскільки спрямовані на уточнення чи доповнення окремих положень дисертації, а у низці випадків носять спірний чи дискусійний характер.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що тема дисертації актуальна, сформульовані автором висновки й рекомендації є достатньо аргументованими, вирізняються науковою новизною і мають як теоретичне, так і практичне значення.

Таким чином, рецензована дисертація є кваліфікованою науковою працею, що містить результати здійснених автором досліджень. Отримані Леоненком А.А. нові науково обґрунтовані результати в сукупності розв'язують поставлене наукове завдання, що має істотне значення як для доктрин кримінальної процесуальної та криміналістичної наук, так і для практичної діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення. Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності (081 – «Право»), робота пройшла належну апробацію. Дисертація є кваліфікованою, завершеною працею, у якій не виявлено порушень академічної доброчесності.

Дослідження підготовлено зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації загалом відповідає встановленим МОН України вимогам.

Отже, дисертація на тему «Розслідування завідомо неправдивих повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її автор – Леоненко Андрій Анатолійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

завідувачка навчальної лабораторії

«Юридична клініка»

Державного податкового університету,

кандидат юридичних наук, доцент

Любов ОМЕЛЬЧУК

Державний податковий університет	
Підпис <i>Любов</i>	засвідчую:
<i>Омельчук</i>	Учений секретар <i>Семеджук</i>
« 10 » 06	20 24 р.